

Μάθημα 32^{ον}

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ *

«Ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἤγειρε
καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως
αὐτοῦ»

(Α' Κορ. ζ', 14).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

1. Εἰσαγωγή. Τὸ θριαμβευτικὸν «Χριστὸς Ἀνέστη». Τὸ Πάσχα διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας καὶ διὰ τὰ ὀρθόδοξα λειτουργικὰ κείμενα.

2. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου σημαίνει τὴν τελείωσιν τῆς σωτηρίας μας. Πράξ. ιγ', 38 - 39. Ῥωμ. 8, 25· ι', 9. Ἐφεσ. β', 4 - 6. Α' Κορ. ιε', 53 - 55. Α' Κορ. ιε', 25 - 26.

3. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου σημαίνει τὴν ἀνάστασιν ἡμῶν. «Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν». Μετέχομεν μυστικῶς τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. «Ἀπαρχή» τῶν κεκοιμημένων.

4. Πρακτικὴ ἐφαρμογή. Λόγοι τοῦ Τερτυλλιανοῦ περὶ τῶν συμβολισμῶν τῆς φύσεως. Ἄς «μὴ λυπώμεθα καθὼς καὶ οἱ λοιποί...». Ἡ ἐπιγραφή εἰς τὸν τάφον τοῦ Βενιαμὶν Φραγκλίνου. «Ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν».

1. Εἰσαγωγή.

Ἡ ἑαρινὴ ἀτμόσφαιρα, ποὺ εἶναι πλημμυρισμένη ἀπὸ τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων, ἐδονήθη καὶ πάλιν ἐφέτος κατὰ τὴν νύκτα τῆς Ἀναστάσεως μετὰ τὰς χαρμοσύνους κωδωνοκρουσίας τῶν ὀρθόδοξων ναῶν, ἐνῶ γῆ καὶ θάλασσα, πολιτεῖαι καὶ χωριά ἐσεύθησαν ἀπὸ τὸ θριαμβευτικὸν «Χριστὸς Ἀνέστη», τὸ ὁποῖον ἔψαλαν μυριάδες εὐλαβῶν Χριστιανῶν μετὰ πρόσωπα φωτισμένα ἀπὸ τὴν χαρὰν καὶ τὸ γλυκὺ φῶς τῶν ἀναστασίμων λαμπάδων. Τὸ Πάσχα εἶναι διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μας «ἡ κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα,

* Τὸ παρὸν μάθημα ἐνδείκνυται νὰ εἶναι σύντομον καὶ νὰ συνδυασθῇ μετὰ ἐκδρομὴν.

ἡ μία τῶν Σαββάτων, ἡ βασιλεὺς καὶ κυρία, ἐορτῶν ἐορτὴ καὶ παν-
ήγυρις... πανηγύρεων». «Ἐορταζέτω γοῦν πᾶσα κτίσις». «Πάσχα
τὸ τερπνόν· Πάσχα Κυρίου Πάσχα· Πάσχα πανσεβάσμιον ἡμῖν
ἀνέτειλε· Πάσχα ἐν χαρᾷ ἀλλήλους περιπτυσώμεθα· ὦ Πάσχα
λύτρον λύπης...». «Ἀναστάσεως ἡμέρα, καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ
πανηγύρει». «Αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος, ἀγαλλια-
σώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ...»¹.

2. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου σημαίνει τὴν τελείωσιν τῆς σωτη- ρίας μας.

Ὁ Παῦλος εἰς τοὺς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀκροατάς του τονίζει, ὅτι
διὰ τοῦ Ἀναστάντος Ἰησοῦ «ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταργέλλεται»
καὶ «ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται» (Πράξ. ιγ', 38 - 39).
Καὶ εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολὴν ὁ Παῦλος ἀναφέρει ὡς
τὴν διπλὴν καὶ συγχρόνως ἐνιαίαν πηγὴν τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρ-
τιῶν μας τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ, «ὅς παρεδό-
θη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἡγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν»
(Ῥωμ. δ', 25). Ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ τονίζει ὁ Παῦλος χαρακτη-
ριστικῶς : «Ἐὰν ὁμολογήσης ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν
καὶ πιστεύσης ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νε-
κρῶν, σωθήσῃ» (Ῥωμ. ι', 9).

Ἀξία μνείας εἶναι ὅσα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος λέγει ὁ Ἀπ.
Παῦλος εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους : «Ὁ δὲ Θεὸς πλούσιος ὢν ἐν
ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἡγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ὄντας
ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ·
χάριτί ἐστε σεσωσμένοι· καὶ συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς
ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Ἐφ. β', 4 - 6).

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἔχει ὑψίστην σημασίαν καὶ σπου-
δαιότητα δι' ἡμᾶς, διότι σημαίνει τὴν κατάργησιν τοῦ θανάτου.
«Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν
τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύση-
ται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν, τότε

1. Πεντηκοστάριον, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐν Ἀθήναις 1959,
σελ. 2 - 5.

γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, ἄδη, τὸ νίκος;» (Α' Κορ. ιε', 53 - 55). Περὶ τοῦ Χριστοῦ ἐπίσης ὁ Παῦλος λέγει : «Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ἐσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ» (Α' Κορ. ιε', 25-26)¹.

3. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου σημαίνει τὴν ἀνάστασιν ἡμῶν.

Τὸ τελευταῖον ἄρθρον τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως ἐκφράζει τὴν βεβαιωτάτην προσδοκίαν καὶ τὴν πίστιν μας περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν : «Προσδοκῶ, — λέγομεν —, ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος». Ἡ πίστις αὕτη, ὡς ἀποδεικνύεται ἤδη ἐκ τῶν λεχθέντων εἰς τὴν προηγουμένην παράγραφον, ἔχει ὡς ἀρραβῶνα καὶ ἀσφαλῆ ἐγγύησιν τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου.

Κατὰ τὴν θεόπνευστον διδασκαλίαν τοῦ Ἀπ. Παύλου, «ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ αὐτὸς σωτὴρ ἐστὶ τοῦ σώματος». «Μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ» (Ἐφ. ε', 23, 30). «Οἱ πολλοὶ ἐν σώμα ἔσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθεὶς ἀλλήλων μέλη», βεβαιώνει ὁ Παῦλος (Ῥωμ. ιβ', 5). Δυνάμει δὲ τῆς ἐνώσεως ταύτης μετὰ τοῦ Χριστοῦ «ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν», λέγει πάλιν ὁ Παῦλος· δηλαδὴ ὅσοι ἐβαπτίσθημεν ὁμολογοῦντες πίστιν εἰς τὸν Χριστόν, διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐγίναμεν μυστικῶς μέτοχοι τοῦ σταυρικοῦ θανάτου Του. Δι' αὐτὸ ὁ Παῦλος προσθέτει ὡς φυσικὴν συνέπειαν : «Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα» (Ῥωμ. ζ', 3,5). «Εἰ γὰρ πιστεύομεν, ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἔξει σὺν αὐτῷ» (Α' Θεσσ. δ', 14).

Σπουδαίοντα εἶναι οἱ ἐξῆς λόγοι τοῦ Ἀπ. Παύλου : «Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων

1. Πρβλ. Alois Riedmann, Die Wahrheit über Christus², Freiburg 1952, σελ. 370 - 371.

ἐγένετο» (Α' Κορ. ιε', 20). Ἡ λέξις «ἀπαρχή» χρησιμοποιεῖται «ἐπὶ τῶν καρπῶν, διὰ τὴν δὴλώσῃ τὸν πρῶτον ὠριμάσαντα καρπὸν, τὸ πρωτόλειον, τὸ πρωτόλοβον. Ὅταν ὁ γεωργός, ἐπιστρέφων ἀπὸ τοῦ χωράφι του, φέρῃ ἕνα χειρόβολον σιταριοῦ ὠρίμου καὶ μεστωμένου, κατέχει μίαν ἐγγύησιν, ὅτι θὰ θερίσῃ λαμπρὸν σιτάρι καὶ θὰ ἐπιτύχῃ ἀφθονον ἐσοδεῖαν. Πρὸ μηνῶν ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν τὸν σπóρον, ὁ ὅποιος ἐχώθη ἐκεῖ καὶ ἐσάπη καὶ οὐδὲν σημεῖον ζωῆς ἐδείκνυεν. Ἀλλ' ὅταν ἦλθεν ὁ κατάλληλος καιρός, ἐβλάστησεν, ἠϋξήθη, ἐκαρποφόρησε, παρουσίασε πλουσίαν ἐσοδεῖαν. Κατὰ παρόμοιον τρόπον καὶ τὰ σπειρόμενα εἰς τὴν γῆν καὶ διαλυόμενα ὑπ' αὐτὴν σώματά μας θὰ ἔλθῃ ὥρα, ποῦ θὰ ζωοποιηθοῦν καὶ θὰ ἀναστηθοῦν νέα καὶ ἀφθαρτα. Ἐχομεν τὴν ἀπαρχὴν τῶν σωμάτων, τὸ ἐκ τοῦ τάφου ἀναστὰν σῶμα τοῦ Κυρίου. Ἡ ἀνάστασις αὕτη τοῦ Κυρίου ἀποτελεῖ ἀσφαλῆ ἐγγύησιν καὶ βέβαιον προάγγελον τῆς γενικῆς συγκομιδῆς, ποῦ θὰ γίνῃ εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καθωρισμένον χρόνον· βέβαιον προάγγελον, ὅτι μετὰ τὸν ψυχρὸν καὶ σκοτεινὸν χειμῶνα τοῦ θανάτου θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ γλυκεῖα ἀνοιξὶς τῆς ἀναστάσεως, προβάλλουσα τὰ λαμπρά καὶ ἐνδοξα σώματα, τὰ ὅποια θὰ ἀνακύψουν ἀπὸ τοῦ τάφου, διὰ τὴν ἐνῶθῃ μὲ τὴν ψυχὴν καὶ ἀνέλθουν εἰς τὰ οὐράνια δώματα, ὅπως καὶ τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστὰν σῶμα τοῦ Κυρίου. Προάγγελον τόσον βέβαιον, ὥστε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον παρουσιάζει εἰς τὸν Ἰωάννην τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν γεγονὸς τετελεσμένον. Καὶ ὁ Ἰωάννης βλέπει ἐν τῇ Ἀποκαλύψει, ὅτι «ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ νεκρούς, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἔδωκαν τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκρούς» (Ἀποκ. κ', 13)¹.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ. «Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο» (Α' Κορ. ιε', 20).

1. Σεραφεῖμ Παπακώστα, Τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου, ἐκδ. δευτέρα, Ἀθήναι 1940, σελ. 522.

4. Πρακτική εφαρμογή.

Ὁ Τερτυλλιανὸς εἶδε τὴν Ἀνάστασιν συμβολιζομένην εἰς ὅλην τὴν φύσιν. «Ὁ ἥλιος, ποῦ τὸ βράδυ βυθίζεται στὸν τάφο καὶ ἀφήνει τὸν κόσμον στὸ σκοτάδι, γρήγορα ἀντικαθιστᾷ μετὰ τὴν φωτοφόρος ἀκτῖνες τοῦ τὴν προμηνύτρα αὐγῆς. Τὰ δένδρα, ποῦ τὸν χειμῶνα μοιάζουν νεκρωμένα μέσ' στοὺς ἀχνοὺς τῆς παγωνιάς, τὴν ἀνοιξὶ ἀλλάσσουν χρῶμα, γεμίζουν φύλλα, εὐωδιάζουν. Μιὰ νέα ζωὴ ἀρχίζει. Οἱ σπόροι, ἂν δὲν σαπίζουν στὴν κρύα γῆ, δὲν βγάζουν καινούργιο βλαστάρη. Οἱ ἐποχὲς διαδέχονται ἢ μία τὴν ἄλλη. Ὁ θάνατος τῆς μιᾶς σημαίνει τὴ ζωὴ τῆς ἄλλης. Ὅλα ἐδῶ κάτω πεθαίνουν καὶ ξαναζωντανεύουν, ὅλα γενοῦν καὶ ξανανοιώνουν, ὅλα πέφτουν καὶ ἀνασταίνονται. Ἡ ἴδια τύχη περιμένει καὶ τὸν ἄνθρωπον. Θὰ πεθάνῃ ἐδῶ, ἀλλὰ θὰ ἀναστηθῇ στὴν αἰωνιότητα»¹.

Ἀληθῶς εἶναι λίαν παρήγορος ἡ σκέψις αὕτη. Λοιπὸν ἄς «μὴ λυπώμεθα καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα» (Α' Θεσσ. δ', 13). Ὁ Βενιαμὴν Φραγκλῆνος, Πρόεδρος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του, συνέταξε τὴν ἀκόλουθον ἐπιγραφὴν διὰ τὸν τάφον του: «Ἐνθάδε κεῖται ὁ Βενιαμὴν Φραγκλῆνος, πρῶτον τυπογράφος. Τὸ σῶμά του ὡς ἐξώφυλλον βιβλίου, αἱ δὲ σελίδες του δὲν εὐρίσκονται ἐδῶ. Τὸ ἐξώφυλλον θὰ γίνῃ τροφὴ τῶν σκωλήκων, ἀλλὰ τὸ βιβλίον θὰ μείνῃ. Θὰ ἐπανεκδοθῇ ὠραιότερον καὶ μετὰ καλύτερον ἐξώφυλλον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως καὶ ἀπὸ τὸν ἐκδοτικὸν οἶκον τοῦ Βασιλέως τῶν Οὐρανῶν»².

Ἐφ' ὅσον τοιοῦτον οὐράνιον προορισμὸν ἔχομεν, ἄς ἀγωνιζώμεθα ὑπὸ τὸ λάβαρον καὶ τὴν σημαίαν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. «Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (Ῥωμ. ζ', 4) καὶ τοιουτοτρόπως «καταστήσωμεν εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν» (Φίλπ. γ', 11).

1. Ὑ. Δημητρίου, μν. ἐ., σελ. 111 - 112.

2. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 112.

Μορφή διδασκαλίας.

Τὸ μάθημα εἶναι δυνατόν νά διδαχθῇ διὰ συνδυασμοῦ τῆς μονολογικῆς καὶ διαλογικῆς μορφῆς διδασκαλίας.

Ἑποπτικά μέσα.

Ἐφ' ὅσον, ὡς εἵπομεν, τὸ μάθημα ἐνδείκνυται νά συνδιασθῇ μετ' ἐκδρομῆς, καλὸν εἶναι κατὰ τὴν ἐκδρομὴν ταύτην νά γίνῃ καὶ εἰδικὸν πρόγραμμα με λογοτεχνικά ἔργα καὶ ὕμνους, ποὺ ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ μαθήματος. Ἐάν δὲν γίνῃ ἐκδρομή, τὸ πρόγραμμα τοῦτο εἶναι δυνατόν νά χρησιμοποιηθῇ ἐν τῷ Ἑνοριακῷ Κέντρῳ Νεότητος.